

Prípad Cévar.

Nadperučík ČSĽA Branislav Cévar, nar. v r. 1950, zahynul v r. 1981. Ako príčina smrti sú oficiálne uvádzané samovražda zastrelením! Nebohý bol perspektívnym kádrom ČSĽAX, študoval na vojenskej šole v ZSSR. Vojenskem stredisku spojovacích špecialistov, kde slúžil v Peprade, vykonával funkciu predsedu útvarevej organizácie KSS. Ztoho dôvodu bol pracovne zainteresovaný priamo s OV KSS v Peprade.

Jeho manželka [REDACTED], pracovala ako sekretárka v tom istom Vej. útvare. Zároveň bola lekterkou Marx-Leninskej výuky na OV KSS v Peprade. Jej nevera sa údajne považovala za príčinu smrti B. Cévara. Opakovane bola na pretilkohelickom liečení.

B. Cévara som osobne poznal, pretože niekoľko rokov býval v mojom susedstve. Speradický sme sa stretávali a niekoľko krát som mu požičal klúče od môjho bytu. Pretože mal v úmysle sa rozviest, bol tam so svojou priateľkou, zrejme milenkou. Bol som preto prekvapený, keď som sa v r. 1981 dozvedel, že spáchal samovraždu.

Podozrenie s fingovanej samovraždy sam začal mať po náhodnom zistení okolnosti jeho smrti, o ktorých som sa dozvedel pri návštive u pána Macháčka st., ktorý mi počas rozhovoru povedal, že istý jeho priateľ, numizmatik, spáchal samovraždu. V tejto súvislosti uviedol, že tento človek musel mať v sebe strašné sabazaprenie, pretože sa dokázal zastreliť dvoma výstrelmi. Pri prvom výstrele sa mal údajne vystreliť eko.

Tento úplne náhodný rozhovor sa stal príčinou toho, že sam sa začal o Cévarovú smrť bližšie zaujímať.

Zhodou okolností som k tomu mal možnosť pri nástupe na vojenské cvičenie v apríli 1981. Zhováral som sa vtedy s viacerými dôstejníkmi ktorých sam poznal. Nadstrážmajster Oravec, môj bývalý spolužiak, ktorý Cévara dobre poznal, mi povedal. V deň jeho smrti mal tiež službu v celodennej smene. Moja otázka, či počul dva výstreli, ho zarazila a prekvapila. Odpovedal mi, že to nie je možné! O osobe Cévara sa vyjadril značne negatívne. Údajne neboli obľúbený pre svoj vraj prehnane zásadový vzťah k práci a nekompromisný postoj k prehreškom svojich podriadených. (O Cévarovi sa pri tom vyjadril s inverktívmi). K okolnostiam smrti povedal, že po počutí výstrelu ho v ranných hodinách našli ležať na podkáhe miestnosti dozorného útvaru s prestrelenu hlavou. Doslova povedal: -bolo tam plno krví a Cévar chrčal ako svinia-. Potom ho naložili -s prestrelenu hlavou- do sanitky a odviezli do nemocnice.

Evidenčný dôstejník v hodnosti majora, s ktorým som slúžil v celodennej smene, mi po konzumácii štyroch pôldecákov povedal, že kvôli Cévarovi mali spolu s kpt. Čembalom nepríjemnosti s Vojenskou prokuratúrou, kam boli obaja predvolaný. Podnet k tomu dal otec Cévara, údajne t. č. dôstejník ZNB, ktorý neveril, že sa jeho syn zastrelil. Ztohoto dôvodu žiadal o prevedenie exhumácie. Tiež svoju domnenku podložil skutočnosťou, že sa s telom jeho syna manipulovalo ešte pred príchodom vyšetrovacích orgánov prpkuratúry. ~~Majetok ktorakomu~~ Postup s odvozom sanitkou do nemocnice údajne neboli adekvátne k danému stavu, pri ktorom pri prestrelení hlavy voj. pištolou vz. 52 cal. 7, 62mm, nebola prakticky žiadna nádej na záchrannu.

(Viac mi k tejto veci nechcel povedať).

Moje podozrenie z vraždy sa umocnilo po stretnutí s človekom, ktorý priamo vyjadril svoje presvedčenie o tom, že Cévar bol zavraždený. Bol presvedčený, že za Cévarovou smrťou stojia ľudia s OV KSS a údajne konkrétnie vedúci tajomník A. Džupin, ktorého osobne nenávidel. Tento človek bol vlastne iniciátorom zaslania balíka s výbušninou A. Džupinovi. Bez ohľadu na osobný motív a pohnútku tejto osoby, rozhodol som sa pre svoju spoluúčasť hlavne preto, že som v tomto čine videl formu vyjadrenia svojho postoja a protestu proti politike KSČ.

II.

Pretože jeho podozrenie vychádzalo viac menej len z jeho domnenky, jeho výsluch nie je nevyhnutný. O prípade vie jen to, čo aj ja, preto vzhľadom na právne hodnotenie spolupáchateľstva za súčastnej vnútropolitickej situácie, neuvádzam jeho totožnosť.

Po vylúčení možnosti samovraždy sú teoreticky ako hypotetický možné tieto varianty tr. činu:

Motivácia:

1. V prípade, že možným páchateľom je niekto z vojenského útvaru s osobou motiváciou, je nanajvyšš pravdepodobné, že vyšetrovanie vraždy politického pracovníka by bolo pre OV KSS nežiaduce. Je evidentné, že pri dôslednosti s akou sa vyšetrujú vraždy, by mohli výjst nájavo nežiaduce skutočnosti. Týkajúce sa jednak osoby mŕtveho a rovnako aj jeho manželky.
2. V prípade priamej účasti OV KSS, ako najpravdepodobnejší dôvod prichádza do úvahy amorálny život Cévarovej manželky a jej kontakty s OV KSS, čo by mohlo byť príčinou hroziaceho škandálu zo strany Cévara, ktorý bol známi svojím nekompromišným a zásadovým postojom.

Spôsob prevedenia tr. činu.

Ako teoretický možné prichádzajú do úvahy tieto možnosti:

1. Páchateľom mohol byť najskôr niekto s jeho okruhu, kto mohol mať prístup do miestnosti dozorného útvaru. Najpravdepodobnejšie ten, kto mal v inkriminovanom čase službu v celodennej smene,

Sistém služby dozorného útvaru je ten, že počas služby sa dozorný pri odpočinku strieda s pomocníkom dozorného. Je zvykom, že dôstojníci si počas spánku odopnú opasok so zbranou a uložia ho vo svojej blízkosti. Vtedy nie je problémom vytiahnuť s púzdra zbraň dozorného útvaru a do púzdra dať inú. Je málo pravdepodobné, že dozorného napadne skontrolovať číslo zbrane.

Týmto vznikne prvý predpoklad k tomu, že páchateľ svoju obeť môže zastreliť jej vlastnou zbranou. Potom ju vložiť mŕtvemu do dlane, jeho prst priležiť na kohútik a pokojne v rukaviciach vybrať svoju zbraň s jeho púzdra.

Existenciu dvoch výstrelov možno vysvetliť takto:

Voz čhvýli keď páchateľ vchádza do miestnosti sa obeť obzrie, zbadá zbraň a inkštinktívne sa snaží brániť. Buť zbraň odrazí rukou a tým zmení dráhu prvého výstrelu, alebo sa jej podarí uhnúť hlavou. Je pochopiteľné, že v tom prípade musí nasledovať ešte jeden výstrel.

(Pri tejto variante je smerodatná obhliadka miesta, pretože balistická expertíza dopadne jednoznačne v prospech páchateľa).

2. Druhá možnosť čo sa týka osoby páchateľa je zhodná s prvou. Spôsob prevedenia však spočíva v tom, že páchateľ obeť zastrelí svojou zbranou rypnakého kalibru prvou ranou. Vzápäť vytiahne mŕtvemu s púzdra jeho zbraň, vystrelí s nej cez otvorené okno do vzduchu a vloží ju mŕtvemu do dlane.

(Za predpokludu, že nebude prevedená balistická expertíza, má páchateľ šancu ostat' neodhaleny).

V auguste 1990 som navštívil pána Václava Macháčka a jeho paní manželku. Pán Macháček bol medzičasom ako dôstojník armády, prepustený po r. 1968, rehabilitovaný. On aj jeho manželka sa veľmi dobre pamäťajú na rozhovor spred niekoľkých rokov a pokladajú za svoju povinnosť vypoedať o existencii dvoch výstrelov.

Pre objasnenie podozrenia z fingovanej samovraždy je nevyhnutné zabezpečiť protokol z vyšetrovania tejto udalosti. A následne zistiť, či v rámci vyšetrovania bola prevedená balistická expertíza a ďalšie opatrenia, ktoré mali byť adekvátne k vyšetrovaniu.

Spracoval: František Bednár

Prípad Dráb...

Rudolf Dráb, bývalý tajomník ŽČSP v Poprade, kde pracoval od roku 1978 do roku 1981. V roku 1981 odišiel pracovať do Bratislavu a krátko nato (asi 1 mesiac) zahynul za podezrivých okolností pri autonehode. Usmrtený bol 21 novembra 1981, niekoľko mesiacov po údajnej samovražde B. Čévara s ktorým sa dôverne poznal, (Čerpadlár, slúžiaci na čerpadle kde bol usmrtený Dráb, bol o niekoľko dní zavraždený pri lúpežnom prepadnutí).

Manželka Ľubica Drábová, [REDACTED] Poprad Veľká, [REDACTED], je presvedčená, že jej manžel nezahynul pri autonehode. Svoje podozrenie zdôvodňuje uvedenými okolnosťami.

1/. Súdna pitva, ktorej termín jej bol oznamený, sa z jej neznámych dôvodov neuskutočnila. (pani Drábová má podozrenie, že zrušenie pitvy bolo nariadené zámerne z dôvodu zmanipulovania vyšetrovania).

Poznámka:

Súdna pitva sa mala vykonať v KUNZ - Košice z dôvodu, že sa jednalo o smrť nomenklatúrneho pracovníka ako to bolo pôvodne oznamené manželke nebohého.

2/. Učastník nehody, Kysacký, zamestnaný ako vodič vo Svite, ktorý podľa rozsudku OS v Poprade, Rudolfa Drába ustrítil po nehode z vlastnej iniciatívy navštívil paní Drábovú a povedal jej.

že on nebohého nemohol zraziť, pretože pedla jeho názoru, musel tento byť na ceste už v tom momente keď zacítil, že vozidlo narazilo na nejakú prekážku, ležiacu na vozovke. Kysacký sa tiež priznal, že ho pri výsluchu bili. Pretože už bol v minulosti trestaný ak údajne mu vtedy tiež hrozilo trestné stíhanie za rozkrádanie, mali ho vyšetrovatelia v hrsti. Preto kvôli tomu, aby si pomohol, vypovedal pri spisovaní zápisnice tak, ako mu prikázali. O ďalšie stretnutie na žiadost paní Drábovej, však už neprejavil záujem.

Poznámka:

Kysacký bol vo výkone trestu len 8 mesiacov,

3/. Manželka nebohého uvádza, že po jeho smrti bola varovaná zamestnancom OVKSS v Poprade, Miroslavom Ulíkom aby bola patrná, pretože aj jej môže hroziť nebezpečenstvo. K varovaniu došlo po vražde čerpadlára.

4/. Jej opakovanej žiadosti o opäťovné prešetrenie prípadu, neboli akceptované. Jednak priamo OO/VB v Poprade, pričom prístup vyšetrovateľov bol arrogantský. Advokát Vladimír Komán zo Staréj Lubovne z počiatku oxxx vec prejavil záujem, keď však zistil o aký prípad sa jedná, údajne povedal, že nechce aby ho niekto zabil.

Obdobne sa vyjedril aj priateľ R. Drába, Jozef Šimončič, bývalý pracovník Vysokej školy politickej v Bratislave.

MUDr. Klimeš, ktorého sa paní Drábová pýtala na príčinu smrti, jej doporučil aby sa o to radšej nezaujímala.

5/. Administratívna pracovníčka patologického odd. OUNZ v Poprade, paní Drábovej oznámila, že mŕtvy na súdnu pitvu nepôjde! Pretože niekto im telefónicky oznámil, že súdna pitva v Košiciach sa ruší!!!

Odôvodnenie:

Pri rozhovore so mnou dňa 19. septembra, paní Drábová uviedla: Manžel, ktorý pracoval ako tajomník ZČSP, mal pracovať ako ideologický tajomník na OV KSS v Poprade. Ako straničky káder, ktorý vyšiel z robotníckeho kolektívu (pracoval pôvodne ako baník) so zmyslom pre poctivosť a súdržnosť sa nedokázal prisťažiť pomerom aké boli v tom čase na OV KSS. Často manželke hovoril, že sadostáva do konfliktu so svojimi spolupracovníkmi kvôli svojím výhradám a kritike ich činnosti.

II.

Konkrétnie žiadal prevedenie kontrolnej inventúry hospodárskych zážnamov ZČSP. Otomto mal písomné podklady, ktoré si vzal aj do Bratislavu, kde neskôr odišiel pracovať a mali sa nachádzať v jeho pracovnom stole. Paní Drábová uviedla, že sa dodnes nenašli. Má preto podezrenie, že v jeho kancelárii mohol niekto byť, pretože kľúče jej vydali ešte na jej žiadosť po odstupe času.

Rovnako mal výhrydy aj k manipuláciám s finančnými prostriedkami priamo niektorími pracovníkmi OV KSS. Konkrétnie tajomník Repaský raz utratil so sovietskymi hostami niekoľko tisíc za alkohol a túto sumu žiadal fakturovať z prostriedkov ZČSP. Jeho negatívny postoj k týmto praktikám OV KSS sa stal dôvodom jeho neobľúbenosti a dospelo to ešte k tomu, že namiesto neho na funkciu ideologického tajomníka nastúpil Lukáč.

Z týchto dôvodov sa rozhodol odísť pracovať do Bratislavu na ÚRO. Kde bol asi 6 týždňov ešte do svojej smrti. Jeho manželka sa pamätaла ako jej vtedy raz povedal: -Keby sa mi niečo stalo, tak o všetkom nám písomnú dokumentáciu!-

K okolostiam súvisiacich so smrťou uviedla:

20. novembra sa mal zúčastniť konferencie vo Svide. Na OV KSS a ZČ/SP o jeho príchode vedeli, pretože im ho písomne oznámił vopred.

Dňa Popradu pricestoval 19. novembra vo štvrtok, v piatok ráno odišiel z domu naposledy.

Ked sa do soboty rána domov nevrátil, začala po ňom manželka pátrat. Pričom zistila, že vo Svide ho nikto vôbec nevidel!

O 17.00 jej OO VB oznámił, že manžel bol zrazený pri čerpadle smerom na Svit. V rozpore s jej zistením jej povedali, že vo Svide bol a odtiaľ išiel údajne pešo do Popradu. Tvrdili jej pritom, že leží v nemocnici. Zo začiatku jej príslušníci hovorili, že neboli pod vplyvom alkoholu, neskôr uvádzali, že mal 1/7 promile v krve. Nebohý neboli údajne vinný, pretože išiel po správnej, ľavej strane vozovky. Vodič údajne z dôvodu mikrospánku, prešiel do protismeru a bez poskytnutia pomoci z miesta nehody ušiel.

Vyšetrovateľ OO VB podozrenie z úmyselného trestného činu odmietol pripustiť.

23. novembra ráno mala paní Drábová pripraviť oblečenie pre mŕtveho, ktorý mal byť prevezený na súdnu pitvu do Košíc. Na patológiu jej však oznámiли, že sa súdna pitva v Košiciach neuskutoční!

Pretože jej bolo podozrivé, že ju OO VB nepredvolalo na identifikáciu mŕtveho, požiadala známeho lekára aby jej umožnil ho vidieť. Pri pohľade naňho videla, že má obviazanú hlavu, na tele viaceré zranenia a zlomenú nohu.

Pani Drábová vyjadriła tiež svoje podezrenie aj k postupu pri smútočnom obrade, rodičia mŕtveho, ktorí chceli syna naposledy vidieť čakali v dome smútka niekoľko hodín. Bolo evidentné, že niekto zámeere zariadił, aby sa rekvíra s nebohým priviezla čo najneskôr. Osobne videla stáť pohrebné auto dlhý čas pred pohrebným ústavom v meste. Obvykle býva vždy telo v márnici domu smútka priamo na cintoríne. Pohreb sa uskutočnil o 14.00, mŕtvy bol privezený len krátke pred tým. Truhla bola otvorená len niekoľko minút. Z OV KSS sa na pohrebe nezúčastnil nikto.

Pani Drábová ďalej uviedla, že jej manžel bol príležitosťný konzumentom alkoholu. Vždy však dokázal odhadnúť kedy má dosť. Podľa nej je tiež nepravdepodobné aby jej manžel išiel domov 8km pešo, pretože to nikdy nemal vo zvyku, vždy sa nechal odvieť autom.

ako dobrého priateľa nebohého označila dôstojníka ČSĽA, Branislava Cévara, ktorý ako predsedu útvarovej organizácie KSS s ním časpracovne spolupracoval a zúčastňoval sa schôdzí na OV KSS. S Cévarom ho spájala zhodnosť názoru, vrátane ich vzťahu k funkcionárom OV KSS. Cévar ich príležitosťne navštievoval. Vedela o jeho smrti v r. 1981. Poznámka:

Ba Cévar spáchal údajne samovraždu zastrelením v priebehu služby v útvaru kde slúžil. Medzi oficiálnou správou a tvrdením svedkou sú zásadné rozporu vzbudzujúce podozrenie z tr. činu.

III.

Pri vylúčení náhody na základe uvedených skutočností je možné pri-
pustiť možnú hypotézu, že smrť R. Drába, niekoľko mesiacov po údaj-
nej samovražde npr. Cévara má s ňou súvislosť.

Pričom treba bráť v úvahu skutočnosť, že obaja mohli známi opo-
nentskými a kritickými postojmi, ktoré zrejme nemuseli byť žiaduce
straníckym nomenklatúram a je tiež prípustné, že mohli ohroziť týmto
kariéru niektorých s nich.

Pri tejto možnosti a eventuálnej variante vyšetrovania, by mohlo
byť vhodné prešetrovať smrť B. Cévaru komplexne s prípadom R. Drá-
ba. Pričom nie je vylúčený aj možný súvis s vraždou čerpadlára, ku
ktorej došlo niekoľko dní po Drábovej smrti. (Je preto potrebné zis-
tit či mal v inkriminovanom čase službu, respektívne, či existovala
možnosť aby mohol niečo vedieť o Drábovej smrti).

Poznámka:

Po politickom zlome v novembri 1989, navrhla miestná sekcia KDH
aby pani Drábová obnovila vyšetrovanie. Pretože ich návrh pokladala
za snahu využiť záležitosť k politickým zámerom, návrh zo strany KDH
odmietla.

Výslovne ma preto požiadala, aby som v tejto veci zachoval maxi-
málnu diskrétnosť a s prešetrovaním uvedených skutočností aby som
sa obrátil len na neskompromitovaných pracovníkov MV., ktorým pôjde
v prvom rade o objasnenie prípadu. (Co som jej aj prisľúbil).
Tiež ma upozornila na to, že včetci tí, príslušníci, ktorí nemali
záujem jej pomôcť, sú aj nadalej na svojich miestach na OO VB.
Z tohto dôvodu ma tiež požiadala, aby títo ľudia nevedeli o prešet-
rování týchto skutočností.

V Poprade dňa 20. 9. 1990

spracoval F. Bednár